

BB

จิตบริสุทธิ์ จิตวิสุทธิ เข้าถึงจิตเดิมแท้ ด้วยพระอภิธรรม

BB

สำหรับพระอภิธรรมปิฎก เป็นปิฎกฉบับหนึ่งในปิฎกทั้งสามใน
พระไตรปิฎก ภาษาบาลีอภิธรรม มาจาก อภิ-อุปสรรค-ธรรม แปลว่า
ธรรมอันยิ่ง ปิฎกฉบับอภิธรรมนั้นเรียก พระอภิธรรมปิฎก ซึ่งว่าด้วย
ประมวลหลักธรรมและคำอธิบายที่เป็นหลักวิชาล้วนๆ ไม่มีความ
เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และบุคคลเลย

กล่าวตามนัยแห่งพระอภิธรรมอย่างย่อ

ประกอบด้วย จิ เจ รุ นิ

- จิ คือ จิต ดวงจิต มี 89 /121 ดวง
แบ่งเป็นจิตที่เป็นกุศล อกุศล อุเบกขา
- เจ คือ เจตสิก ดวงเจตสิก 52 ดวง
แบ่งเป็นเจตสิกหรืออารมณ์ที่กุศล อกุศล อุเบกขา
- รุ คือ รูป ดวงรูป มี 28 ดวง

รูปคือ

1. สิ่งเกิดขึ้นจากโครงสร้างพื้นฐานที่มีขนาดเล็กสุดคือดินน้ำลมไฟ
2. ล้อมรอบด้วยอากาศ
3. รูปขนาดเล็กนี้มีลักษณะสีกลิ่นรส อาหารหล่อเลี้ยง
4. อยู่ในภาวะเกิด เจริญ ดับ

5. ผูกสัมพันธ์กับจักขุ กาย โสตะ ชิวหา คันโธ หำอย่าง
6. จนขยายมาแบ่งเป็นเพศชายหญิง
7. มีการเคลื่อนไหว และมีภาษา
8. พระพุทธเจ้าบอกว่าร่างกายมนุษย์ต่างที่สัดส่วนธาตุและความบริสุทธิ์ของธาตุ
9. วิธีนำไปสู่ความบริสุทธิ์ต้องรูปบริสุทธิ์ด้วยธาตุ จิตและเจตสิกต้องบริสุทธิ์

- นิ คือ นิพพาน

ประกอบด้วย อนิมิตตา นิพพานด้วยอนิจจัง

อัปฺปณฺหิตา นิพพานด้วยทุกขัง

สุญญตา นิพพานด้วยอนัตตา

จิตเดิมแท้ของมนุษย์

เรื่องจิตเดิมแท้อาจเป็นเรื่องที่แปลกใหม่ของนิกายฝ่ายหินยาน แต่ในแนวคิดของนิกายฝ่ายมหายานแล้วเรื่องของจิตเดิมแท้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากต่อการหลุดพ้น

นิกายฝ่ายมหายานเชื่อว่าจิตเดิมแท้ของมนุษย์เป็นจิตที่สะอาด บริสุทธิ์ มีแสงสว่างสุกใสดังดวงอาทิตย์ เมื่อมนุษย์เกิดขึ้นมาใช้ชีวิตในโลก ด้วยความไม่ระมัดระวังในการใช้ชีวิตปล่อยใจให้กิเลส โลภ โกรธ หลง ครอบงำจิตใจ มีการใช้ชีวิตไปด้วยการการประกอบอกุศลกรรมต่าง ๆ มีผลทำให้สภาพจิตเดิมแท้ที่ใสสว่างสะอาดบริสุทธิ์ เปลี่ยนแปลงสภาพไปด้วยอำนาจของอกุศลกรรม ได้เกิดสภาพใหม่ของจิตเป็นดังเมฆหมอกสีดำครอบคลุมดวงจิตเดิมแท้จนหม่นหมองมืดดำห่างไกลจากสภาพจิตเดิมแท้เดิม

จากการศึกษาคาถา 2 คาถา ในมหากรุณาธารณีสูตร ที่ได้กล่าวถึงความโลภของมนุษย์ ทำให้เกิดโรคร้ายทางจิต และธรรมจะสามารถกำจัดโรคร้ายทางจิตนั้นได้ และคาถาในพระสูตรได้กล่าวถึงความสำเร็จสู่นุตตรสัมมาสัมโพธิ์ได้ ด้วยการเจริญสติ เจริญสมาธิ เจริญปัญญา เจริญความศุญญ จนจิตบริสุทธิ์ ไร้การยึดติด บรรลุสู่นิพพาน

ดังนั้นการปฏิบัติทางจิตตามมหากรุณาธารณสูตรย่อมที่จะ
สามารถชำระล้างดวงจิต ชำระจิตใจ ให้มุ่งสู่จิตบริสุทธิ์ได้โดยทำให้
อกุศลที่เกิดจากความโลภ กิเลสร้ายต่าง ๆ มีผลทำให้ ดวงจิตของมนุษย์
เกิดสภาพการมีมลทินซึ่งห่างไกลจากสภาพจิตเดิมแท้ที่มีมาแต่เดิมนั้น
สามารถถูกกำจัดให้สะอาดบริสุทธิ์ปราศจากมลทินเหล่านั้นไปได้

จากการศึกษาอย่างลึกซึ้งในพระสูตรที่สำคัญยิ่งใหญ่นิกายฝ่าย
มหายาน ลัทธธรรมปุณทริกสูตร ได้กล่าวถึงในนิทานประกอบพระสูตร
เรื่องแพทย์ผู้รักษาโรค

ในพระสูตรได้กล่าวถึงแพทย์ผู้รักษาโรคได้บอกวิธีการรักษาโรค
ไว้ว่า การที่คนไข้จะพ้นทุกข์จากโรคร้ายไข้เจ็บได้ ร่างกายจะต้องสะอาด
บริสุทธิ์ปราศจากเชื้อโรค โดยจะต้องทำให้เชื้อโรคหรือมลทินหรือความ
สกปรกที่เกาะติดเหมือนเป็นด่างดวงอยู่ในร่างกาย ถูกล้างชำระออกไป

โดยการปฏิบัติการรักษาประกอบด้วยสามขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ
ขั้นแรกอนิมิตตา เชื้อโรคที่เป็นมลทินในร่างกายที่เกาะติดอยู่เป็น
ด่างดวงถูกยาที่แพทย์จัดให้ชำระล้างออกมาให้หมดสิ้นหายไปจากการ
เกาะติดในร่างกาย เหลือสภาพ เป็นยางเหนียวสีดำที่อันตรายตกค้างอยู่
ขั้นสอง อัปพนหิตา ด่างดวง มลทินแห่งเชื้อโรคที่ได้ถูกชะล้างด้วย
ยาละลายออกมาเป็นยางเหนียวสีดำที่อันตราย จะถูกกำจัดออกจาก
ร่างกายจนหมด

ชั้นสามสูญตา เชื่อโรคมลทินในร่างกายถูกกำจัดจนหมดเชื้อ ทำให้ร่างกายว่างจากเชื้อโรคและสารพิษ ในที่สุดผู้ป่วยผู้นั้นก็หายจากโรคภัย

จากความรู้ในนิทานจากสังฆกรรมปุณพริกสูตรเรื่องนี้ได้สร้างแรงบันดาลใจที่จะนำความรู้เกี่ยวกับจิตเดิมแท้ของนิกายฝ่ายมหายานที่กล่าวถึงเรื่องจิตมนุษย์ ที่เรียกว่าจิตเดิมแท้ที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ ไร้ฝัฟัฟาราคีฉาวและมลทินใดๆ และสุกสว่างดังดวงอาทิตย์นั้นมาศึกษาอย่างละเอียดมากขึ้น

การที่จิตเดิมแท้ที่บริสุทธิ์ดังกล่าวเกิดความหมองมัวมืดดำด้วยยางเหนียวแห่งกิเลสและอกุศลกรรมต่าง ๆ ไปครอบคลุมไว้ ในฐานะที่เราเป็นผู้เรียนรู้เกี่ยวกับจิต จึงเป็นสิ่งสำคัญที่เราจะต้องหาหนทางที่จะพัฒนาจิตเดิมแท้ของเราให้กลับไปใสสะอาดสุกสว่างดังเดิม

ดังนั้น การที่จะเรียนรู้เพื่อกอบกู้ให้จิตเดิมแท้กลับมาเป็นจิตที่บริสุทธิ์สุกใสสว่างอย่างเดิมจึงเป็นโจทย์ที่สำคัญที่ทางนิกายมหายานที่ได้ให้สนใจปฏิบัติจิตเป็นอย่างมาก แต่ทางนิกายหินยานไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องจิตเดิมแท้ มักสนใจในการปฏิบัติจิตด้านการพัฒนาสติพัฒนาสมาธิหรือสนใจในการศึกษาธรรมต่าง ๆ ในพระไตรปิฎกมากกว่า

จากแนวคิดของพระอภิธรรมที่ได้ทำการแยกดวงจิตดวงเจตสิกที่เป็นกุศลและอกุศล นอกจากนี้ดวงจิตของพระอริยะบุคคล และดวงจิตของผู้ได้ดวงฉาน ก็จัดเป็นดวงสว่างแห่งจิตที่เป็นกุศล เนื่องจากมีความใสสะอาดบริสุทธิ์เหนือกว่าดวงจิตของบุคคลธรรมดาที่ไม่ได้เป็นพระ

อริยะเจ้าหรือสำเร็จฉาน ส่วนรูปในพระอภิธรรมก็เป็นสิ่งที่สะอาดไร้
มลทิน มาแต่เดิมและที่ตั้งของดวงจิตดวงเจตสิก

ทำให้สามารถเชื่อมโยงกันระหว่างนิทานเรื่อง แพทย์รักษาโรคใน
สังคหะสูตรกับดวงจิตดวงเจตสิกรูปในพระอภิธรรม โดยพูด
ถึงร่วมกันเกี่ยวกับส่วนร่างกายที่บริสุทธิ์เป็นกุศลที่ไม่มีเชื้อโรคไม่พบ
ต่างดวงที่อันตราย และส่วนของร่างกายที่ไม่บริสุทธิ์มีเชื้อโรค ก็พบว่ามี
ต่างดวงของเชื้อโรคที่เป็นอกุศลเป็นอันตรายเกิดขึ้นในร่างกาย

ดังนั้นดวงต่างๆ ที่เป็นอกุศลในพระอภิธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับ
คล้ายต่างดวงที่เป็นเชื้อโรคที่เกิดขึ้นในร่างกายก็มีความคล้ายกันมาก
การทำให้จิตบริสุทธิ์ด้วยการกำจัดดวงจิตที่เป็นอกุศล ไม่ต่างกับทำให้
คนไข้พ้นจากโรคภัยด้วยการกำจัดต่างดวงของเชื้อโรค

นอกจากนี้วิธีการบรรลุพระนิพพาน ในพระอภิธรรม ก็คล้ายกัน
มาก กับวิธีการรักษาโรค ในนิทานแพทย์ผู้รักษาโรคคนสังคหะสูตร
ซึ่งวิธีการบรรลุพระนิพพานในพระอภิธรรม ได้กล่าวถึง การ
บรรลุนิพพานไว้สามแบบ คือ

การบรรลุนิพพานแบบอนิจจัง ทุกสรรพสิ่งมีการเปลี่ยนแปลงไป
ไม่ได้คงที่ ก็มีสถานะคล้ายกับการรักษาโรคขั้นแรก คือ อนิมิตตา ต่าง
ดวงของเชื้อโรคที่เกาะติดอยู่เริ่มเสื่อมสลายลง

การบรรลุนิพพานแบบทุกขัง ทุกสรรพสิ่งไม่อาจดำรงอยู่ได้ต้อง
เสื่อมสลายไป ก็มีสถานะคล้ายกับการรักษาโรคขั้นสอง คือ อัปปณหิตา

ต่างดวงของเชื้อโรคที่เสื่อมสลายลงเป็นยางเหนียวสูญสลายไปดำรงอยู่
มิได้

การบรรลุนิพพานแบบอนัตตา ทุกสรรพสิ่งเป็นความว่าง ไม่อาจ
ยึดมั่นถือมั่นได้ ก็มีความคล้ายกับการรักษาโรคชั้นสาม คือ สูญตา ต่าง
ดวงของเชื้อโรคได้สูญสลายไปจากร่างกายและคนไข้หายจากการ
เจ็บป่วย

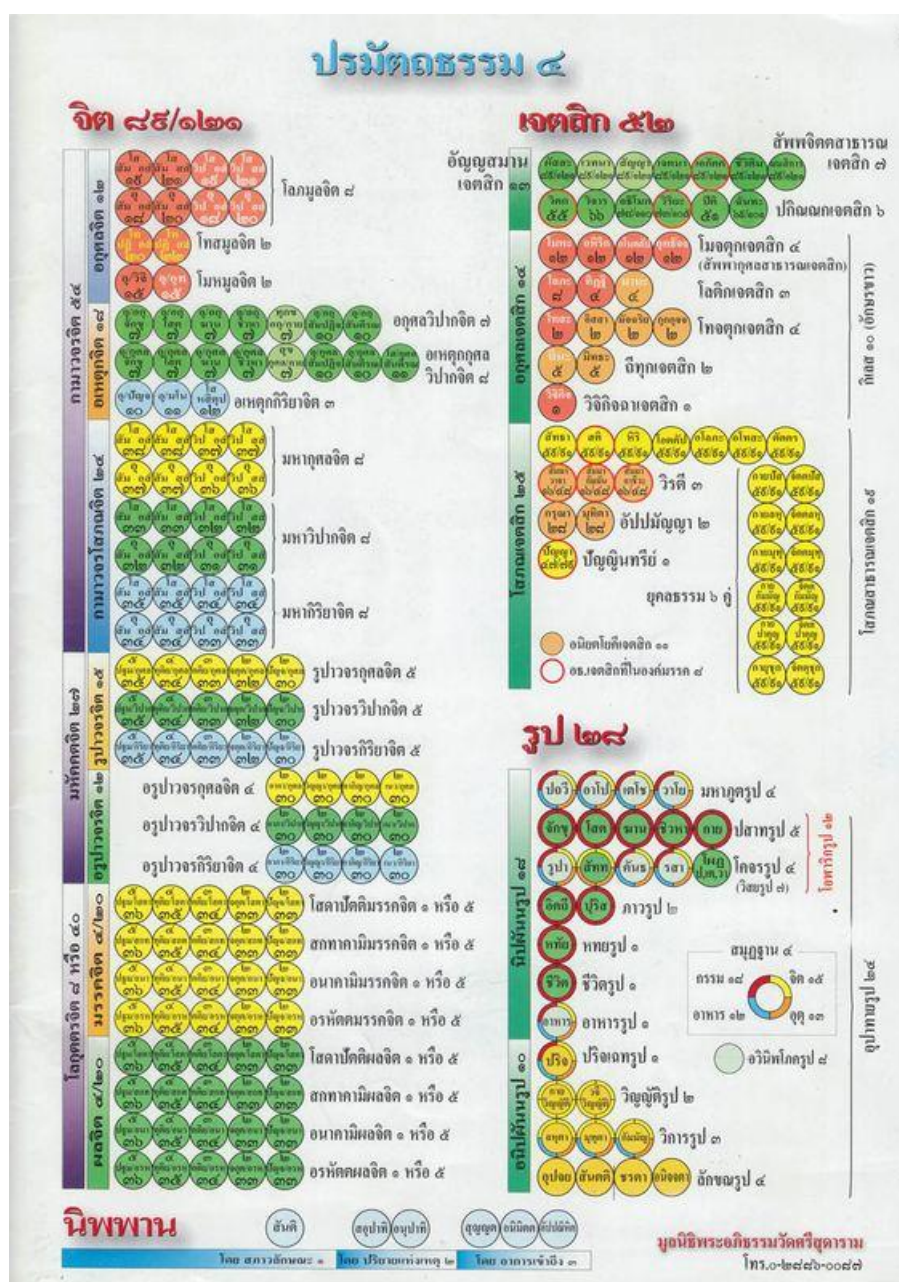
ความเชื่อมโยงของพระอภิธรรม สัทธรรมปุณฑริกสูตร และมหา
กรุณาธารณีสูตร

จากการค้นคว้าที่ผ่านมา วันหนึ่งข้าพเจ้าได้ถูกคิดสังเกตลักษณะ
สัญลักษณ์ของดวงกลมที่สอนในพระอภิธรรม พบประเด็นความ
เชื่อมโยง ด้วยเหตุที่พระอภิธรรม ได้แจกแจงดวงจิตดวงเจตสิกที่เป็น
อนุสสที่ควรจะทำจัดให้หมดไปดวงจิตเพื่อให้จิตมีความบริสุทธิ์ ซึ่งดวง
จิตดวงเจตสิกที่เป็นอนุสสนั้นสามารถเปรียบรูปร่างหน้าตาได้กับต่าง
ดวงของเชื้อโรคในร่างกายที่ควรทำให้หมดไป

มหากรุณาธารณีสูตร ได้แสดงพระคาถากล่าวถึงความโลภและ
กิเลสของมนุษย์ที่ทำให้เกิดมลทินในจิตของมนุษย์จนเกิดโรคร้ายทางจิต
ขึ้น โดยธรรมจะสามารถนำพาสู่จิตบริสุทธิ์สะอาดสุกใสว่างสามารถ
กำจัดมลทินของจิตเดิมแท้ที่เกิดจากกิเลสที่ผ่านมาและกำจัดโรคร้ายทาง
จิตได้

ส่วนสัทธรรมปุณฑริกสูตร เป็นพระสูตรที่ได้เฉลยปริศนาที่
กล่าวถึงวิธีปฏิบัติที่สำคัญเกี่ยวกับแนวทางการรักษาโรคร้ายทางจิต ด้วย

นิพพานแบบอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ซึ่งเทียบได้กับการกำจัดโรคสาม
ขั้นตอน คือ อนิมิตตา อัปปลมhitาและสฺญตาในลัทธิธรรมปุณฺทริกสูตร
จากการศึกษานี้ทำให้ทราบถึงความสำคัญและความยิ่งใหญ่ของ
พระอภิธรรมในอีกด้านหนึ่งที่เป็นธรรมที่ สามารถใช้เพื่อตรวจสอบ
ความบริสุทธิ์และความสุกสว่างของดวงจิตได้ นับว่าเป็นมิติใหม่แห่ง
คุณประโยชน์อย่างใหญ่หลวงของพระอภิธรรม

BB

วิธีการแบ่งกลุ่มของดวงจิต ดวงเจตสิก ดวงฉาน ดวงโลกุตตรจิต เพื่อการศึกษาในเรื่องกุศล อกุศล และ จิตบริสุทธิ์

BB

ข้าพเจ้าได้แบ่งดวงจิต ดวงเจตสิก ที่เป็นกุศล อกุศล และดวงฉาน ดวงจิตพระอริยบุคคล ที่เป็นกุศลดังนี้

วิธีการแบ่งกลุ่ม

การแบ่งกลุ่มตามแนวคิดของข้าพเจ้าใช้ความเป็นกุศล หรือ อกุศล และดวงฉาน ดวงโลกุตตรจิต ที่เป็นดวงกุศลความสว่างสุกใสของดวงจิต เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง (สำหรับดวงจิตที่เป็นอุเบกขาจิต ซึ่งไม่ใช่ดวงจิตที่เป็นกุศลหรืออกุศล ขอตัดกลุ่มนี้ออกเพื่อความชัดเจนในการศึกษาดังนั้นยอดรวมของจำนวนดวงจิตและเจตสิกที่ข้าพเจ้าจัดแบ่งจะมีจำนวนไม่เท่ากับยอดรวมดวงต่างๆในพระอภิธรรม)

กลุ่มที่ 1 แบ่งดวงจิต ออกเป็น ดวงจิตที่เป็นกุศล และดวงเจตสิกที่เป็นกุศล

ตรวจสอบดวงจิตและดวงเจตสิกที่เป็นกุศล พบว่า

1. ประกอบด้วย

ดวงจิตที่เป็นกุศล 24 ดวง

ดวงเจตสิกที่เป็นกุศล 25 ดวง

ดวงจิตที่เป็นกุศลจากการพบปะผัสสะสิ่งที่ดี 8 ดวง

รวม 57 ดวง

ตรวจสอบดวงจิตและดวงเจตสิกที่เป็นอกุศล พบว่า

ประกอบด้วย

ดวงจิตที่เป็นอกุศล 12 ดวง

ดวงเจตสิกที่เป็นอกุศล 14 ดวง

ดวงจิตที่พบปะผัสสะสิ่งที่ไม่ดี 7 ดวง

รวม 33 ดวง

กลุ่มที่ 2 ดวงจิตในกลุ่มนี้ล้วนเป็นดวงจิตที่เป็นกุศลจิตทั้งสิ้นโดยแบ่ง
ดวงจิตตามกำลังแห่งแสงสว่างแห่งจิต ดวงจิตที่สำเร็จในฌาน และดวง
จิตที่เป็นโลกุตตรจิต ซึ่งเป็นดวงจิตของพระอริยบุคคล

ตรวจสอบดวงจิตที่เป็นกุศล ตามกำลังแห่งแสงสว่างแห่งจิตพบว่า

1. ดวงจิตที่เป็นกุศลสำเร็จในฌาน ประกอบด้วย

ดวงจิตที่สำเร็จในรูปฌาน 15 ดวง

ดวงจิตที่สำเร็จในอรุณฌาน 12 ดวง

รวมดวงจิตกุศลที่สำเร็จในฌาน 27 ดวง

2. ดวงจิตที่เป็นกุศล ด้วยสำเร็จในโลกุตตรจิต เป็นพระอริยบุคคล

รวมดวงจิตกุศล ที่สำเร็จเป็นพระอริยบุคคล 8/40 ดวง

โสดาบัน 2/10 สกิทาคามี 2/10 อนาคามี 2/10 อรหันต์ 2/10

จากการแบ่งกลุ่มเพื่อการศึกษาสรุปได้ดังนี้

- ตรวจสอบดวงจิต ดวงเจตสิกที่เป็นกุศล ในพระอภิธรรม พบว่าประกอบด้วย

1. ดวงจิตที่เป็นกุศล 24 ดวง
2. ดวงเจตสิกที่เป็นกุศล 25 ดวง
3. ดวงจิตที่เป็นกุศลจากการพบปะผัสสะสิ่งที่ดี 8 ดวง
4. ดวงจิตที่เป็นกุศล ที่สำเร็จในฌาน ประกอบด้วย

รวมดวงจิตกุศลที่สำเร็จในฌาน 27 ดวง

5. ดวงจิตที่เป็นกุศล ด้วยสำเร็จในโลกุตตรจิต 8/40 ดวง

สรุปรวมดวงจิต ดวงเจตสิก ที่เป็นกุศลในพระอภิธรรม

รวมทั้งหมด 92/124 ดวง

ตรวจสอบดวงจิต ดวงเจตสิกที่เป็นอกุศล ในพระอภิธรรม พบว่าประกอบด้วย

ดวงจิตที่เป็นอกุศล 12 ดวง

ดวงเจตสิกที่เป็นอกุศล 14 ดวง

ดวงจิตที่พบปะผัสสะสิ่งที่ไม่ดี 7 ดวง

สรุปรวมดวงจิต ดวงเจตสิก ที่เป็นอกุศลในพระอภิธรรม

รวมทั้งหมด 33 ดวง

สรุปการปฏิบัติทางจิตสู่ความบริสุทธิ์ด้วยพระอภิธรรมคือ

1.1 ควบคุมจิตเจตสิก ที่เป็นอกุศลที่มีอยู่ให้หมดไปและระงับยับยั้งไม่ให้เกิดขึ้นอีก

1.2 ควบคุมจิตเจตสิก ที่เป็นอกุศลให้เกิดขึ้นและธำรงรักษาไว้อย่างต่อเนื่อง

1.3 พัฒนาให้ดวงจิตเกิดดวงมาน ไม่ว่าจะเป็นรูปมานหรืออรูปมานให้เกิดขึ้น

1.4 พัฒนาดวงจิตไปสู่โลกุตตรจิต เป็นพระอรหันตบุคคล

BB

BB

แบบสอบถามส่วนที่ 2 อกุศลของเจตสิก 14 ดวง

BB

ขอให้ท่านตรวจสอบอกุศลเจตสิก 14 ข้อนี้

ท่านมีลักษณะของอกุศลเจตสิกในข้อใด

แสดงว่าท่านมีอกุศลของเจตสิกในข้อนั้น

ดวงเจตสิกของท่านตรงนั้นเป็นดวงสีดำ

ท่านไม่มีลักษณะของอกุศลเจตสิกในข้อใด

แสดงว่าท่านไม่มีอกุศลของเจตสิกในข้อนั้น

ดวงเจตสิกตรงนั้นของท่านเป็นดวงสีขาว

BB

1. ความโง่เขลา มีความเข้าใจผิด เชื่อตามข้อมูลที่ผิด ๆ
2. ความหน้าด้าน ไม่ละอายต่อการทำชั่ว
3. การกระทำชั่วโดยไม่หวั่นกลัวต่อบาปกรรม
4. ความคิดมากฟุ้งซ่าน จิตใจไม่สงบ
5. ความต้องการในสิ่งยั่วยุไม่รู้จักเต็ม
6. ความเห็นที่ทำให้ตนหลงยึดอย่างเหนียวแน่น
7. ความหยิ่งทะนงตน จนไม่ยอมรับคำแนะนำจากใคร
8. ความหงุดหงิดโมโหร้าย ความพยาบาทหรืออาฆาต
9. ความริษยาในใจ อยากได้ของคนอื่น
10. ความตระหนี่หวงแหน ยึดไว้แต่ผู้เดียว จนไม่เกิดคุณ
11. ความกลัวมัวใจกังวลใจ กระวนกระวาย ร้อนใจ

แบบสอบถามส่วนที่ 3 วิญาณ 6 ผัสะสิ่งที่ไม่ดี 7 ดวง

ขอให้ท่านตรวจสอบวิญญูณ 6 (ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ)ของท่าน ได้เคย
ผัสสะสิ่งที่ไม่ดี 7 ดวง มากน้อยบ่อยครั้งเพียงใด

กรณีที่เคยผัสะสิ่งที่ไม่ดี น้อยมาก หรือ บางครั้งบางครั้ง หรือ บ่อย ๆ
หรือบ่อยมากหรือผัสะอยู่เป็นประจำ พบว่ามีผลกระทบที่ไม่ดีต่อ
วิญญาณ 6 ที่ผัสะ สูง ถึงสูงมาก

แสดงว่า ดวงจิตของท่านในการได้เคยผัสสะสิ่งที่ไม่ดี

เป็นวงสีดำ เป็นจิตอกุศล

กรณีที่เคยผัสะสิ่งที่ไม่ดี น้อยมาก หรือ บางครั้งบางครั้ง หรือ บ่อย ๆ
หรือบ่อยมากหรือผัสะอยู่เป็นประจำ พบว่ามีผลกระทบที่ไม่ดีต่อ
วิญญาณ 6 ที่ผัสะ น้อยมาก ดังเห็นโลกมนุษย์เป็นสุขาวดี เหมือนเห็น
หน้าตามนุษย์ล้วนเหมือนกันหมดดังเทพในแดนสุขาวดี ดังเห็นสรรพ
สิ่งเป็นความว่าง

แสดงว่า ดวงจิตของท่านในการได้เคยผัสสะสิ่งที่ไม่ดี

เป็นดวงสีขาว เป็นจิตกุศล

แบบสอบถามส่วนที่ 5 ตรวจสอบโดกุตตรจิต ความเป็นพระอริยะบุคคล

ขอให้ท่านตรวจสอบโลกุตตรจิต ความเป็นพระอริยบุคคล

8/40 ควง ดังนี้

ถ้าท่านมีความสำเร็จในโลกุตตรจิต บรรลุสำเร็จในการเป็นพระอริยะ
บุคคลในหัวใจหัวข้อหนึ่ง ท่านจะได้รับความดีความชอบ 2/8 ดวงสว่าง
แต่ถ้าท่านไม่มีความสำเร็จในโลกุตตรจิต ไม่ได้บรรลุสำเร็จในการเป็น
พระอริยะบุคคลในทุกหัวข้อ ท่านจะได้รับความดีความชอบ 8/40 ดวง

ขอให้ท่านสรุปคะแนนดวงสว่างและดวงมืดที่ท่านได้รับ

โสดาบัน 2/10 สกิทาคามี 2/10 อนาคามี 2/10 อรหนต์ 2/10

โสดาปัตติมรรคจิต

ปฐมฌานโสดาปัตติมรรคจิต

ทูลติยฉานโสดาปัตติมรรคจิต

ตติยฌานโสดาปัตติมรรคจิต

จตุตถฌานโสดาปัตติมรรคจิต

ปัญฺจมณฺณโสดาปตฺติมรรคจิต

โสดาปตฺติผลจิต

ปฐฺมณฺณโสดาปตฺติผลจิต

ทุตฺติยณฺณโสดาปตฺติผลจิต

ตฺติยณฺณโสดาปตฺติผลจิต

จตุตถณฺณโสดาปตฺติผลจิต

ปัญฺจมณฺณโสดาปตฺติผลจิต

สกิทาคามิมรรคจิต

ปฐฺมณฺณสกิทาคามิมรรคจิต

ทุตฺติยณฺณสกิทาคามิมรรคจิต

ตฺติยณฺณสกิทาคามิมรรคจิต

จตุตถณฺณสกิทาคามิมรรคจิต

ปัญฺจมณฺณสกิทาคามิมรรคจิต

สกิทาคามิผลจิต

ปฐฺมณฺณสกิทาคามิผลจิต

ทุตฺติยณฺณสกิทาคามิผลจิต

ตฺติยณฺณสกิทาคามิผลจิต

จตุตถณฺณสกิทาคามิผลจิต

ปัญฺจมณฺณสกิทาคามิผลจิต

อนาคามีมรรคจิต

ปฐมฌานอนาคามีมรรคจิต
ทุติยฌานอนาคามีมรรคจิต
ตติยฌานอนาคามีมรรคจิต
จตุตถฌานอนาคามีมรรคจิต
ปัญจฌานอนาคามีมรรคจิต

อนาคามีผลจิต

ปฐมฌานอนาคามีผลจิต
ทุติยฌานอนาคามีผลจิต
ตติยฌานอนาคามีผลจิต
จตุตถฌานอนาคามีผลจิต
ปัญจฌานอนาคามีผลจิต

อรหัตตมรรคจิต

ปฐมฌานอรหัตตมรรคจิต
ทุติยฌานอรหัตตมรรคจิต
ตติยฌานอรหัตตมรรคจิต
จตุตถฌานอรหัตตมรรคจิต
ปัญจฌานอรหัตตมรรคจิต

BB

แบบสอบถามส่วนที่ 6-8

BB

ตรวจสอบกุศลจิต 24 ดวง และ กุศลเจตสิกจิต 25 ดวง พบปะผัสสะ
สิ่งที่ดี 8 ดวง รวม 57 ดวง

BB

แบบสอบถามส่วนที่ 6

BB

ตรวจสอบกุศลจิต 24 ดวง กุศลจิตปุณฺณ 16 ดวง กุศลจิตพระอริยะ
เจ้า 8 ดวง รวม 24 ดวง

BB

ถ้าท่านมีจิตกุศลดังต่อไปนี้ แสดงว่าท่านมีกุศลของจิต

(บุญสำเร็จด้วยทาน การสละวัตถุที่เป็นประโยชน์

บุญสำเร็จด้วยศีล

บุญสำเร็จด้วยการเจริญสมณะและการเจริญวิปัสสนา

บุญสำเร็จด้วยการอ่อนน้อมต่อผู้ควรอ่อนน้อมด้วย

บุญสำเร็จด้วยการชวนช่วยเหลือนในกิจการงานที่ควรกระทำ

บุญสำเร็จด้วยการอุทิศส่วนกุศลให้ผู้อื่นรู้เพื่ออนุโมทนา

บุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนาในกุศลของผู้อื่น

ขอให้ท่านตรวจสอบกุศลจิตปฐก 16 ดวง และกุศลจิตของพระอริย
เจ้า 8 ดวง ดังนี้

1 จิตท่านมีกุศลจิต มีความพอใจ ชื่นชมยินดี ในผัสสะที่ได้รับ
ประกอบด้วยปัญญา

เกิดขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยการชักจูง

2 จิตท่านมีกุศลจิต มีความพอใจ ชื่นชมยินดี ในผัสสะที่ได้รับ
ประกอบด้วยปัญญา

เกิดขึ้นโดยต้องอาศัยการชักจูง

3 จิตท่านมีกุศลจิต มีความพอใจ ชื่นชมยินดี ในผัสสะที่ได้รับ
ไม่ประกอบด้วยปัญญา

เกิดขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยการชักจูง

4 จิตท่านมีกุศลจิต มีความพอใจ ชื่นชมยินดี ในผัสสะที่ได้รับ
ไม่ประกอบด้วยปัญญา

เกิดขึ้นโดยต้องอาศัยการชักจูง

5 จิตทำนมีอุเบกขาจิต ความทำใจเฉยๆ ขึ้นชมยินดี ในผัสสะที่ได้รับ
ประกอบด้วยปัญญา
เป็นจิตมีกำลัง
เกิดขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยการชักจูง

6 จิตทำนมีอุเบกขาจิต ความทำใจเฉยๆ ขึ้นชมยินดี ในผัสสะที่ได้รับ
ประกอบด้วยปัญญา
เป็นจิตกำลังอ่อน
เกิดขึ้นโดยต้องอาศัยการชักจูง

7 จิตทำนมีอุเบกขาจิต ความทำใจเฉยๆ ขึ้นชมยินดี ในผัสสะที่ได้รับ
ไม่ประกอบด้วยปัญญา
เป็นจิตมีกำลัง
เกิดขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยการชักจูง

8 จิตทำนมีอุเบกขาจิต ความทำใจเฉยๆ ขึ้นชมยินดี ในผัสสะที่ได้รับ
ไม่ประกอบด้วยปัญญา
เป็นจิตกำลังอ่อน
เกิดขึ้นโดยต้องอาศัยการชักจูง

กุศลจิตสำหรับพระอริยะเจ้า 8 ดวงข้อละ 1 ดวง

1 จิตท่านมีกุศลจิต มีความพอใจ ชื่นชมยินดี ในผัสสะที่ได้รับ
ประกอบด้วยปัญญา

เป็นจิตมีกำลัง

เกิดขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยการชักจูง

2 จิตท่านมีกุศลจิต มีความพอใจ ชื่นชมยินดี ในผัสสะที่ได้รับ
ประกอบด้วยปัญญา

เป็นจิตกำลังอ่อน

เกิดขึ้นโดยต้องอาศัยการชักจูง

3 จิตท่านมีกุศลจิต มีความพอใจ ชื่นชมยินดี ในผัสสะที่ได้รับ
ไม่ประกอบด้วยปัญญา

เป็นจิตมีกำลัง

เกิดขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยการชักจูง

4 จิตท่านมีกุศลจิต มีความพอใจ ชื่นชมยินดี ในผัสสะที่ได้รับ
ไม่ประกอบด้วยปัญญา

เป็นจิตกำลังอ่อน

เกิดขึ้นโดยต้องอาศัยการชักจูง

แบบสอบถามส่วนที่ 7 ตรวจสอบคุณสมบัติของเจตสิก

ส่วนที่ 7 ขอให้ท่านตรวจสอบกุศลเจตสิก 25 ดวง

ถ้าท่านมีกุศเจตสิกเช่นนี้ในข้อใด แสดงว่าท่านมีกุศลของเจตสิกดวง
จิตของท่านเป็นดวงจิตสีขาว

ถ้าท่านไม่มีกุศลเจตสิกเช่นนี้ในข้อใด แสดงว่าแสดงว่าท่านมีกุศลของ
เจตสิกดวงจิตของท่านเป็นดวงสีดำ

ให้ท่านสรุปคะแนนดวงจิต ขาว ดำ ของท่านไว้

กุศลเจตสิกจิต 25 ดวง

1. มีความมั่นใจในคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างมั่นคง
2. มีสติสัมปชัญญะอยู่อย่างไม่ประมาททั่วในเวลาอุทิศ
3. ละอายต่อการทำชั่ว ไม่น้ำดำน
4. เกรงกลัวต่อบาปที่จะตามมาจากการกระทำของตัว
5. ความโภกลดลง ไม่ต้องการตามสิ่งยั่วยุ
6. ความโกรธลดลง ไม่หุนหันจิต โมโหร้าย
7. จิตนิ่ง ฝ้าสัณเฑาะอยู่กับสิ่งที่ทำโดยไม่วอกแวก
8. ผ่องใส มีราศีดี ร่างกายไม่แข็งตัว
9. จิตใจ ผ่องใส สุขภาพจิตดี ละอายใจ

BB

สรุปแนวทางปฏิบัติสู่จิตบริสุทธิ์ด้วยพระอิทธิธรรม

และคำถามสำหรับผู้ศึกษาพระอิทธิธรรม

BB

ถ้าทุกคนที่เป็นชาวพุทธ โดยเฉพาะผู้ที่มุ่งมั่นศึกษาในพระ
อิทธิธรรมควรที่จะได้ให้ความสำคัญที่จะตรวจสอบดวงจิตตาม
แบบสอบถาม 4 ข้อเบื้องต้น ของพระอิทธิธรรม ดังนี้

1. ปัจจุบันดวงจิตของท่านมีความเป็นกุศลหรืออกุศลหรือไม่
ดวงจิตใดของท่านที่เป็นกุศล ดวงจิตใดของท่านที่เป็นอกุศล
ท่านทราบหรือไม่ ถ้าท่านทราบแล้วท่านได้แก้ไขดวงจิตที่เป็น
อกุศลอย่างไร
2. ปัจจุบันดวงเจตสิก(อารมณ์)ของท่านมีความเป็นกุศลหรือ
อกุศลหรือไม่ ดวงเจตสิกใดของท่านที่เป็นกุศล ดวงเจตสิกใด
ของท่านที่เป็นอกุศล ท่านทราบหรือไม่ ถ้าท่านทราบแล้วท่าน
ได้แก้ไขดวงจิตที่เป็นอกุศลอย่างไร
3. ปัจจุบันท่านได้สำเร็จในดวงฌานที่สุกสว่างดวงใดดวงหนึ่ง
หรือไม่ ท่านได้สำเร็จในรูปฌานชั้นใดชั้นหนึ่งหรือไม่ ท่านได้
สำเร็จในรูปฌานชั้นใดชั้นหนึ่งหรือไม่ ถ้าท่านยังมิได้สำเร็จ
ในดวงฌานเลย ท่านจะปฏิบัติจิตต่อไปอย่างไร
4. ปัจจุบันท่านได้สำเร็จจิต เป็นพระอริยบุคคล ระดับใดระดับ
หนึ่งหรือไม่ พระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี พระ
อรหันต์

ข้าพเจ้าได้จัดทำ Check list ความบริสุทธิ์แห่งจิตใน
พระอภิธรรมเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบดวงจิต ดวงเจตสิก ดวงฉาน และ
ดวงพระอริยะ ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อเป็นการประกาศความยิ่งใหญ่ใน
พระอภิธรรม ซึ่งด้วยปัญญาอันเล็กน้อยในพระอภิธรรม ซึ่งอาจมีความ
บกพร่องเกิดขึ้นได้จึงได้เรียนผู้รู้ในพระอภิธรรมช่วยปรับปรุงให้ถูกต้อง
สมบูรณ์ก็จะเป็นประโยชน์อย่างใหญ่หลวงต่อไป

ด้วยความสำคัญของพระอภิธรรมที่ค้นพบว่ามีค่าอย่างยิ่งใหญ่
เพียงใดดังนั้นผู้ที่ศึกษาพระอภิธรรม ถ้ามุ่งนำความรู้ในพระอภิธรรม
ไปค้นหาเพื่อขัดเกลาให้จิตของตนไร้อกุศล มีความบริสุทธิ์สุกสว่างให้
ดวงจิต ขัดเกลาให้ดวงเจตสิกของตนเป็นกุศล สำเร็จในดวงฉาน สำเร็จ
เป็นพระอริยะเจ้า

การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทำให้ดวงจิต ดวงเจตสิก ละอกุศลนั้น ๆ
ได้ ดวงจิตก็ยิ่งบริสุทธิ์ขึ้นไปทีละน้อย จนถึงบริสุทธิ์ที่สุด สามารถพบ
จิตเดิมแท้ได้ เพียงแต่เพียรตรวจสอบจิตผ่านcheck list พระอภิธรรม
เท่านั้น

มิใช่มุ่งแต่จะเอาความรู้ในอภิธรรมไปนำไปใช้เพียงแค่อวดใน
ความรู้และดูหมิ่นเหยียดหยามคนอื่น โดยมีได้เอาความรู้ในพระ
อภิธรรม ไปตรวจสอบดวงจิตตนเองเลยว่าดวงจิต ดวงเจตสิก บริสุทธิ์
แล้วก็ดวง ยังไม่บริสุทธิ์ก็ดวง บำเพ็ญจิตได้ฉานหรือเป็นพระอริยะ
บุคคลประเภทใดบ้างจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า ไม่ไปเสียเวลายึดติดเพียง
แค่ว่าความรู้ในพระอภิธรรมเท่านั้น

การสร้างจิตบริสุทธิ์ด้วยพระอภิธรรม ต้องสร้างกุศลธรรมให้
เกิดขึ้นและเกิดต่อไปอย่างต่อเนื่องส่วนอกุศลธรรม ต้องไม่ให้เกิดขึ้นอีก
และลดละเลิกสิ่งที่เคยทำอยู่ที่เป็นอกุศลธรรม ซึ่งเนื้อหาในพระ
อภิธรรมจะแบ่งออกเป็นดวงๆ เปรียบดั่งกับจุดต่าง ๆ ในจิตเดิมแท้ ที่เรา
จะต้องใช้ความรู้ในพระอภิธรรมพื้สำรวจแบบตรวจสอบเป็นรายการๆ
checklist ดวงใดเป็นจิตเจตสิกที่เป็นกุศลให้หมั่นทำต่อและทำให้เกิดขึ้น
ดวงใดเป็นจิตเจตสิกที่เป็นอกุศล ต้องสำนึกในความผิดและทำให้ละเลิก
ไป

ถ้าเราทำไปเรื่อย ๆ จนอกุศลของจิตเจตสิกในดวงจิตเดิมแท้ค่อย ๆ
หมดไป ก็สู่ขั้นตอนสุดท้ายคือการเข้าสู่นิพพาน ตามแบบอนิมิตตา
อัปปณหิตาและสุญญตา ที่แผ่เร้นอยู่ในลัทธิธรรมปุณฺทริกสูตรคือการละ
ทำให้จิตเจตสิกอกุศลให้ อนิมิตตา หายไป และอัปปณหิตาล้างจิตให้
สะอาด หมดฝุ่นพิษฝุ่นละออง ดวงจิตก็จะสะอาดบริสุทธิ์เข้าสู่จิตเดิมแท้
ได้ เราปัจจุบันไปหลงในอภิธรรม จนไม่ได้เห็นความสำคัญของรายการ
ตรวจเช็คจิตเดิมแท้ที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนมาเพื่อให้ตัวเราได้
ตรวจสอบดวงจิตตนเอง ปัจจุบันกลับนิยมเอาพระอภิธรรมไปยึดติด
ไม่ได้นำพระอภิธรรมไปวัดความบริสุทธิ์ในจิตเจตสิกของตน ทั้งวัดแล้ว
ก็หาทางนำไปสู่นิพพานไม่ได้ เพราะความลับของพระอภิธรรมอยู่ใน
ลัทธิธรรมปุณฺทริกสูตรนี้เอง

นิพพาน

สันติ

สุอุปาทิ

อนุอุปาทิ

สูญญุต

อนิมิตต

อปปฬิหิต

โดย สภาวะลักษณะ ๑

โดย ปริยายแห่งเหตุ ๒

โดย อาการเข้าถึง ๓

พระอภิธรรมปิฎก เป็นหนึ่งในสามของพระไตรปิฎกที่มีความสำคัญมาก กล่าวกันว่า มีความยากต่อการเรียนรู้ และต้องใช้เวลาเรียนกว่าจะจบหลักสูตรนับสิบปี แต่เชื่อหรือไม่ว่าความลับที่ซ่อนเร้นอยู่ในพระอภิธรรมนับสองพันปี คือ กุญแจที่นำพาไปสู่ความเป็นผู้มีจิตบริสุทธิ์ เพื่อการคืนกลับไปสู่สภาวะจิตเดิมแท้และบรรลุนิพพาน โดยการกำจัดอกุศลในดวงจิตและเจตสิกให้หมดไป ทั้งพัฒนาศักยภาพของตนให้เกิดสมาธิในรูปฌานและอรุฌาน เพื่อบรรลุสู่การเป็นพระอริยะบุคคล

อริยะ สุพรรณเภชัช